

FAITH and SCIENCE

Ukrainian Religious Magazine
101 Cambridge Road, Brookhaven, Pa., 19015
U. S. A.

95

MARCH — APRIL

1978

Передплата:	Річна	5.00 дол.
	Піврічна	2.50 дол.

Передплату посылати на адресу:

"Faith and Science"
P.O. Box 1563
Des Plaines, Ill., 60018, U.S.A.

З М И С Т

1. Сенс життя	1
2. Богословські поради	2
3. Владико наш!	3
4. Я був сьогодні	3
5. Унікальні чуда Ісуса	4
6. Велич людини	7
7. Пилат Понтійський	8
8. Найбільший міст	11
9. Другий прихід Христа	13
10. Тоді і тепер	19
11. В'язнична поезія В. Стуса	20
12. Атеїзм без маски (ХІІ)	21
13. Створення світу	28
14. Дорога до неба	32
15. Зозуля	34
16. Шлюб по-японськи	35
17. Звідусіль	36
18. Крилаті вирази	37

Сенс життя

"Бо що таке життя ваше?"
Якова 4:14.

Звідки прийшов я? Чому я тут? Куди я йду?

Дуже важко жити на світі і не знати для чого. Дуже сумно знати тільки дочасність і не мати надії на вічність.

Хтось слушно зауважив: "Багатенно людей живуть у безмовному відчаю". Ми можемо сказати, що багатенно людей не знайшли сенсу життя і не мають у серці спокою. Навіть визначні релігійні провідники світу виявляли в собі сердечну порожнечу.

Мохандас Ганді, духовний і політичний провідник Індії, писав у своїй автобіографії:

"Мене постійно турбує свідомість, що я все ще далеко від Того, Хто утворює суть моого життя. Я знаю, що моя зіпсутість і гріховність відділяє мене від Нього".

Будда, засновник одної із світових релігій, писав наприкінці свого життя: "Я все ще шукаю Правду".

Видатний грецький філософ Арістотель одного разу висловився:

"Людина знаходиться на схилі гори і її пристрасті та бажання невблаганно спихають її вниз. Вона знає, що їй треба бути наверху, але щось у ній постійно тягне вниз".

Люди протягом віків намагаються збегнути сенс життя. Постійно шукають сердечного миру і певності. Але і сенс життя, і сердечний мир, і внутрішня певність відкриваються нам тоді, коли ми пізнаємо Бога, коли об'являється нам Бог у Своїй благодаті, мудрості та вічності. Причину людських блукань і непевності Бог пояснює у Святому Письмі:

"Це ваші беззаконня вас від Бога відлучили, ваші гріхи обличчя Його від вас закрили, щоб вас не чути" (Ісаї 59:2).

Гріх роз'єднує нас із Богом, із Суттю життя, і тоді ми втрачаемо орієнтацію, втрачаємо сам сенс життя.

Фізик і філософ Блез Паскаль сказав:

“У серці людини є порожнеча, зроблена за Божою міркою, і тому ніхто, крім Нього, не може заповнити її”.

Блаженний Августин цю правду сформулював так:

“Ти створив нас для Себе, о, Боже, і наші серця неспокійні, аж доки не знайдуть спокою в Тобі”.

Сам же Син Божий, наш Спаситель, об'явив нам найглибше і найширше значення людського буття:

“Нехай серце вам не тривожиться! Віруйте в Бога, і в Мене віруйте! Багато осель у домі Мого Отця; а коли б то не так, то сказав би Я вам, що йду приготувати місце для вас. А коли відйду й приготую вам місце, Я знову прийду й заберу вас до Себе, щоб де Я — були й ви” (Іван. 14:1-3).

БОГОСЛОВСЬКІ ПОРАДИ

Світло тільки наукової освіти без світла Христової правди рівнозначне світлу місяця без сонця, світлу холодному і безжиттєвому, світлу чужому і запозиченому; воно буде тільки ковзати по поверхні душі, як ковзає світло місяця по скелі, не просякаючи до середини її, — безсиле зогріти, оживити і збудити серце наше до правці і дії, до терпіння і витривалості.

Надаремно душа, заскорузла у відчуженні від Бога, джерела життя і початку добра, мріє, що вона розвивається, підіймається, росте та прогресує: у ній розвивається тільки дух себелюбства, вона підіймається тільки гордощами, росте тільки у злі, прогресує на дозорі марноти, яка приводить до загибелі.

Надаремні всі наші знання, коли ми разом із ними не знаємо Бога і Спасителя Ісуса Христа.

Що користі від того, що людина не живе людським життям? Що користі від красномовства, дотепності, знання, освіти, розуму, якщо нема в душі Святого Духа?

Наука для неморальної людини те саме, що добра їжа для хворого шлунка. Гострий розум без ушляхетненого любов'ю серця подібний до ножа в руці злочинця. Голова вченого, керована пристрастями, наче вулкан, що викидає вогонь і попіл. Нечисть у мистецтві слова спричинює набагато більше зла, ніж неосвіченість.

Якщо здобув більше знання, то і живи святіше, тому що Суддя буде суворіше судити тебе.

Іди дорогою, якою провадить Бог, і цією дорогою наблизишся до мудрості. Дорога ж до Бога відома: читання Слова Божого, побожне роздумування, молитва, віра.

Г. Домашовець

ВЛАДИКО НАШ!

Псалом 8

О, Господи, Владико наш,
Величне скрізь ім'я Твоє, —
В просторах світу й на землі!
Але людина в світі цім
Вивищує ім'я своє,
Бо вбога духом і в імлі.

Проте хвалу з діток Своїх
Створив Ти, вічний Боже наш,
І зброю дав Ти їм Свою:
То Слово вічне і живе,
Що вчить про всесвіт і нове
Те небо — щастя вічне їх.

О, Господи, любов Твоя
Усепробачна людям всім;
Ти впокорив під ноги їм
Рослинну творчість для життя.
Господь, Твій Син відкрив буття,
Багатство вічне — вірним всім.

“Виbrane Твори”

Я БУВ СЬОГОДНІ

Я був сьогодні в тім краю, який до нас іде.
Ні сліз, ні болю, ні жалю там не було ніде.

Переливавсь потік людей, — які ж вони дивні! —
Дзвонили співи з їх грудей і сміхи голосні.

І понад себе глянув я, — чи це земля, чи ні? —
І що ж! вгорі була земля, а небо на землі...

В. Кобилянський.

Володимир Домашовець

УНІКАЛЬНІ ЧУДА ІСУСА

2.

“Ми проповідуємо Христа розп’ятого —
Божу силу та Божу мудрість!”
(1 Кор. 1:23-24).

Христова Церква від самого початку своєї діяльності в проповіді Євангелії зрозуміла особливу важливість потвердження посланництва та особистості Ісуса Христа як Спасителя людського роду не лише Його небесною наукою, якій не могло дорівняти жодне людське вчення, але також Його численними чудами, які були унікальні під багатьма аспектами. Спасіння в Христі “проповідувалося спочатку від Господа, ствердилося нам через тих, хто почув, коли Бог був засвідчив ознаками й чудами, і різними силами та обдаруванням Духом Святым із волі Своєї” (Євр. 2: 3-4). Але важливість Христових чуд була не лише в стверджені Євангелії з її спасеною вісткою в Христі, а була ще більша в тому, що чуда Христові правила ствердженням Його божественности. “Учителю, — каже до Христа юдейський вчений Никодим, — знаємо ми, що прийшов Ти від Бога, як Учитель, — бо не може ніхто таких чуд учинити, які чиниш Ти, коли Бог із ним не буде” (Ів. 3:2).

На Свої чуда Христос звернув увагу юдеїв, коли свідчив їм про Свою одність з Отцем Небесним: “Я — Син Божий. Коли Я не чиню діл Свого Отця, то не вірте Мені.

А коли Я чиню, то хоч ви Мені вірій не ймете, повірте ділам, щоб пізнали й повірили ви, що Отець у Мені, а Я ув Отці!” (Ів. 10:36-38). Наступний вірш дуже докладно свідчить про те, що юдеї добре зрозуміли, про що говорив Христос: “Тоді знову шукали вони, щоб схопити Його, але вийшов із рук їхніх Він” (Ів. 10:39).

Євангелія Іvana визначається особливою структурою у своїй побудові довкола спеціальних чуд Христа, названих у ній “ознаками”. Ця Євангелія спричинилася у великий мірі для спасіння багатьох людей на цій землі протягом минулих сторіч. Євангелист Іван за нахиленням Святого Духа також стверджує причину Христових чуд і мету написання Євангелії в такий спосіб: “Багато ж інших ознак (тобто чуд з глибоким духовним значенням і з особливим свідченням про Його божественність) учинив був Ісус у присутності учнів Своїх, що в книзі оцій не записані. Це ж написано, щоб ви вірували, що Ісус є Христос, Божий Син, і щоб, віруючи, життя мали в ім’я Його!” (Ів. 20:30-31). “Багато є й іншого, що Ісус учинив” (Ів. 21:25).

Отже, Господь Ісус Христос прийшов у цей світ і об’явився лю-

дям як Божа мудрість, яка про Себе вже в давніх часах засвідчила в такий чудовий спосіб: “Господь Мене мав на початку Своєї дороги, перше чинів Своїх, спершовіку, — відвіку була я встановлена, від початку, від правіку землі. Народжена я, як безодень іще не було, коли не було джерел, водою обтяжених. Народжена я, поки гори поставлені ще не були, давніше за пагірки, коли ще землі не вчинив Він, ні піль, ні початкового пороху Всесвіту...” (Пр. 8:22-26, але читай ще Пр. 8:4 — 9:6): Тому ап. Павло стверджує також, що Ісус Христос “став нам мудрістю від Бога...” (1 Кор. 1:30) і що в Ньому “всі скарби премудрості й пізнання заховані” (Кол. 2:3).

Божу мудрість Господь Ісус Христос виявив у Своїм святім житті, в безгрішній поведінці, в покорі волі Небесного Отця та в Своїй незрівнянній науці, перед якою бліднуть усі найкращі людські вчення та науки. Ніхто з найбільших земних мислителів, філософів, моралістів, гуманістів і релігійних основоположників ні на крихіточку не дорівняв Христові в Його науці. Христова наука так високо над людські вчення, як небо над землею, про що сказано через пророка Ісаю: “Бо ваші думки — не Мої це думки, а дороги Мої — то не ваші дороги, говорити Господь. Бо наскільки небо вище за землю, настільки вищі дороги Мої за ваші дороги, а думки Мої — за ваші думки” (Іс. 55:8-9).

Христос об’явив Божу мудрість у прокламації духовних принципів для нашого життя в Небесному Царстві; це Він робив як Небесний

Володар, Законодавець і Суддя. Досить приглянутися до Його “Нагірної проповіді”, щоб побачити велич премудrosti Божої, вираженої в словах людської мови, яка накреслює найвищий ідеал для життя кожної людини: блаженство, спокій, досконалість і праведність Небесного Царства. До речі, багато людей, приглядаючись до тієї “Царської прокламації” Господа нашого Ісуса Христа, в якій людське життя за постановою волі Божої піднесене до ідеального рівня, висловлюються навіть так, що за наукою Христа у Його “Нагірній проповіді” жодна людина не спроможна жити; вони кажуть, що вимоги святого і праведного життя у ній є зависокі. Тому дехто й відносить ті умови життя аж до часу Тисячолітнього Царства Христа на землі, коли люди зможуть жити за вказівками “Нагірної проповіді”, бо головний спокусник людей буде зв’язаний. Справді, своїми думками вони ствердили тільки той факт, що людина в своїх власних силах не є спроможна жити за небесною науковою Христа без необхідного до того новонародження від Бога. Вони не розуміють, що до Небесного Царства, тобто до духовної сфери життя, в якій володіють високоідейні принципи правдивого християнства за науковою Христа, не можна дістатися жодними людськими засобами, а тільки через народження від Святого Духа та від Слова Божого (Ів. 3:3, 5, 7-8).

Божа мудрість у Христовій науці за допомогою ушерб і слуху досягає людського розуму, але тому, що наслідком духовної темряви та

сліпоти, в якій люди жили від часу упадку в гріх, та наслідком гріховного зіпсуття серця й спотворення розуму, багато людей не могли вповні зрозуміти, ні пізнати, ані прийняті глибини Божої мудrosti, потрібний був любовний дотик Божої сили до змучених і зранених людських сердець і найкращим засобом до того були Христові чуда, яких ніхто на землі не міг підробити, які були незаперечним доказом надприродної дії сили Божого Духа на людську природу, які виявляли особливe зацікавлення Бога в справах поневолення людського духа силами лукавого, душі гріхом та тіла недугами і які доводили велич Божого милосердя до кожного грішника, який мучився у тіні та страху смерти ціле своє життя. Тих чуд ніхто також не міг зрозуміти, щодо способу дії сили Божої на природу людини, і ніхто не розуміє того донині, але кожний, до кого доторкнулася рука Спасителя, на кого вплинула дія сили Божої, міг відчути Боже милосердя і Божу любов, які потужно притягали його до Христа й пос облювали вірити в Нього, як у своєго особистого Спасителя від вічної загибелі.

Ніщо не могло правити краще вірчою евіденцією для людини про те, що Ісус — то Господь, як автентичні, надприродні, унікальні дії милосердя Спасителя для людей у вигляді чуд. Тому Євангелії — це не повість про Христа, ані не біографія Месії, але це об'явлення Божої мудrosti та Божої сили, — сили на спасіння кожного, хто вірює в Господа Ісуса Христа, як каже Писання. Тому Христові чуда і

Христова наука є нероздільні в описі Його характеру та особистості в Євангеліях, це є саме та найважливіша якість автентичних і богонахнених Євангелій, яка як найчіткіше відрізняє їх від усіх людьми надуманих, неправдивих, апокрифічних євангелій, які появилися масово в пізніших віках.

Проф. А. Б. Брус у "Елемент чуда в Євангеліях" (ст. 30) стверджує: "Ніхто менший від безгрішного, непомильного, незрівнянно оригінального чоловіка вимагається титулами і функціями приписаними Христові. Син Божий мусить бути святий, як Бог є святий. Відкупитель грішників не може Сам бути грішником. Світло для світу не може мати уділу в темряві світу. Починатель нової ери ласки не може бути звичайним собі чоловіком, витвором його часу, а в усіх своїх думках лише відгомоном тогочасних громадських думок — ми не могли б вірити такому чоловікові, як Месії: формально велико му, а особово — незначному".

Тому, приглядаючись до всього, що Він учинив, бачимо, що Христові чуда — це Христів триумф над людським розладом, фізичним, психічним і інтелектуальним; над природними силами, на суші й на воді, органічними й неорганічними; і над духовною сферою, представленою демонами і смертю.

Христові чуда не є лише зображенням божественного об'явлення, але самі вони є об'явленням Божим. Вони виявляють не лише божественність Христа, але також те, що Він є Спаситель, Який прийшов відкупити людський рід від гріха і спсти від вічної загибелі.

ВІРА Й НАУКА

До паралітика Він не сказав тільки: "Встань і ходи!", але промовив також "прощаються тобі гріхи!" Отже, чуда не є тільки в характері евіденції про божественність Христа, але вони самі є спасенні в своїй дії для грішних людей, зокрема коли подумаємо, що різні недуги, на які діяла Божа вздоровлююча сила в Христі, представляють завжди певний аспект руїни, вчиненої нищівною дією гріха на природу людей.

Тому Біблія як Слово Боже перевопнена чуд, вони є її нероздільною частиною для спеціального за свідчення про те, що вона є справжнє Слово Боже. Коли б Біблія не вміщала чуд, нам дуже важко бу-

ло б знати, що вона надприродного походження — Спеціальне Об'явлення Бога. Крім глибокого ідеального змісту науки, без чуд не було б жодних інших евіденцій Божества. Тому в певних часах історії людства Бог уживав велику кількість чуд, а в інших не було їх цілком. 1. Мойсей і Ісус Навін (1400 р. до Хр.); 2. Ілля і Єлісеї (850 р. до Хр.); 3. Даниїл (600 р. до Хр.); 4. Христос і апостоли (I-ше сторіччя по Хр.). Зауважте, що по написанні книги Об'явлення евіденційних чуд більше нема, бо вони не є потрібні. Чому не є вони потрібні? Читай Єв. Луки 16: 30-31.

(Далі буде).

ВЕЛИЧ ЛЮДИНИ

О, сину сутності! Руками Своєї могутності Я створив тебе. Я вніс до тебе сутність Мого Світла; тому покладайся тільки на Нього, а не на іншого, бо Мій чин досконалій і Заповідь Моя правдива. Не сумнівайся і не будь непевний.

О, сину Духа! Я створив тебе багатим, чому ж ти робиш себе вбогим? Шляхетним створив Я тебе, чому ж ти став низьким? Я відкрив тобі суть знання, чому ж ти шукаєш іншого, а не Мене? Приглянься навколо, щоб ти міг бачити біля себе Мене, Всемогутнього, Сильного і Найвищого.

О, друже Мій! Ти денна зоря небес Святости, не дозволяй же скверні затемнити твоє сяєво.

ПИЛАТ ПОНТИЙСЬКИЙ

Проф. Євген Онацький

Пилат Понтійський — римський намісник Юдеї в рр. 26-36 по Хр., що визнавши Христа невинним, усе ж таки віддав Його на смерть, бо злякався загроза жidів, що представляють його в Римі, як ворога імператора. Але перед тим, згідно з жidівським звичаєм, умив прилюдно руки: “Я не винен крові цього Праведника” (Мат. 27:24).

І все ж таки світова думка пізніше засудила Пилата. Визнала, що не тільки Юда винен у смерті Христа, як саме Пилат, — той, що вмив руки, замість повнити правосуддя; той, що відійшов набік, коли перед його очима творилося беззаконня; той, що, маючи можливість порятувати безвинного, волів не наражатись на неприємності, не ризикувати кар’єрою, не викликати гніву проти себе тих, хто мав можливість йому чимсь пошкодити.

Тому його вина більша й страшніша за Юдину.

Бо Юда — людина темна, людина з народу, що пішла за Христом, захоплена Його божеською особистістю, але ще не була вистачально духовно розвинена, щоб Його зrozуміти, щоб відмовитися від спокус земного матеріалістичного життя, щоб перемогти свою любов до грошей задля незрозумілого Царства Божого. За гарним вира зом італійського письменника Москарделлі, Юда доторкнувся великої Христової правди, як сліпець торкається статуй, немаючи зможи її побачити й зrozуміти.

Підпадаючи своїй низькій темній натурі, він зрадив і — продав.

Але незабаром спокутував гріх свій і у важких стражданнях збудженого сумління кинув зароблені срібняки і — повісився.

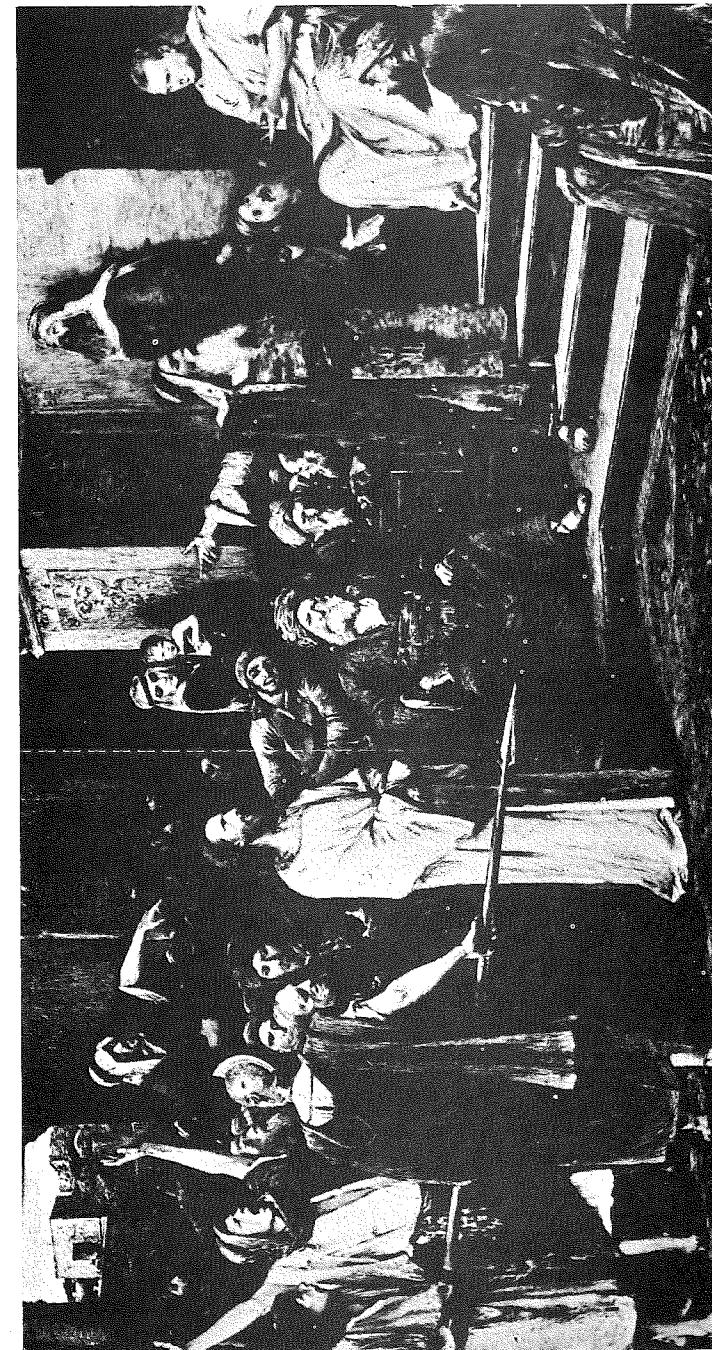
Але Пилат?

Пилат — людина закону, людина права, людина високо освічена, — Пилат знов, що Христос був безвинною жертвою і все ж, на вимоги фарисеїв та нацькованого ними натовпу, умив руки і заявив, що його хата з краю. На той час Юди вже не було. Юда, не витримавши мук сумління, тоді вже був поза цим світом. Але той, хто послав Христа на смерть, називався Пилатом, що вмив руки і відійшов набік.

Скільки ж тепер серед нас тих Пилатів, що заради “святого спокою” вмивають руки і відходять набік, коли треба рятувати життя не одного безвинного, не одної жертви злісних брехливих наклепів, але ж увесь український народ, що жде рятунку від спільногу зусилля всіх своїх синів, що опинились у вільних країнах, поза залізною завісою! Про них Т. Шевченко писав:

Що день Пилати розпинають,
Морозять, шкваряють на вогні...

Олена Теліга, героїчна душа, що ніколи рук не вмивала, а своє власне життя віддала в боротьбі за українську правду, називала наших Пилатів — партачами життя (див. 1301 ст.).

Перед Пилатом Понтійським.

Народна легенда, дуже поширенна свого часу через середньовічні збірники, малює — не згідно з історичною правдою, але згідно з моральним осудом — жахливі наслідки для Пилата його вчинку.

Віддавши Христа на розп'яття і вмивши привселюдно руки, на знак своєї в тому безвинності, Пилат спокійно пішов собі на обід, ніби нічого не сталося. Але дивні діла почали творитися перед ним: слуги, бачачи його, втікали від нього, як від якої отруйної гадюки. Навіть ветеран-легіонер, що ніколи не мав страху ні перед чим, побачивши Пилата, зараз затремтів і втік із варти.

Пилат попростував спочатку на високий плоский дах-терасу своєї палати, де в вечірнім холодку чекала його жінка. Але, побачивши чоловіка, вона нараз, перейнята якимсь незрозумілим страхом і огидою, прилизливо щось скрикнула, схопилася і стрімголов кинулась з даху дому.

Пішов потім Пилат до покоїв, де в колисці, висланій пухом, лежала його єдина дитина — немовлятко. Та коли Пилат нахилився над нею, дитина розплющила очі, глянула на батька і нараз уся посиніла і глибоко зітхнула. За хвилину вона вже лежала перед Пилатом холодним бездиханим трупом.

І так поклав Бог якийсь знак на лиці й груди Пилата, прокляв життя його і смерть його, душу й тіло його, бо був він гірший від Каїна. Каїн бо, вбивши брата, не вмивав рук своїх, не голосив себе безвинним, а відчував великий гріх, тікав, ховався...

А Пилат, що віддав Втілення Правди в катівські руки, скидав з себе відповідальність за свій страшний вчинок! Тому й правда відступила від нього. Все, що було гарне в його житті, все покинуло його. Родина його зникла, як марна тінь. Імператор вигнав його зі служби. Навіть рідне місто, де він був шукав захисту, викинуло його за мури.

Так доволі літ блукав він світами, знаходячи по всіх усюдах тільки погорду й ненависть. Постарілий, хворий, збідований сидів він при битім шляху, благаючи шматка хліба. Та всім тим, що бачили його, навіть наймилосерднішим, серце робилося, мов кам'яне. Навіть добрі жінки й жалісливі дівчата проходили з погордою мимо нього, а то й кидали камінням.

Коли ж нарешті він умер, хтось зачепив гаком трупа за ногу й кинув у яму і засипав піском та всіляким сміттям. Але вже другого дня труп знову був на поверхні — земля не прийняла його.

Стягнули тоді люди купу тернини, будяків і ломаччя, поклали на неї трупа й підпалили. Але все те згоріло, а труп далі лежав холодний і огидний.

Тоді прив'язали йому до ший млинове коло, понав'язували інші каміння на руки й на ноги і кинули в морську безодню. Та від тягару каміння повривалися конопляні шнури, і морська глибина не прийняла осоружного трупа. Як ганебну пляму нашої землі, женуть хвилі трупа Пилата з одного кінця світу на другий, не дають йому ніде пристановища. А як де рибалки його зустрінуть, хрестяться

злякано й моляться Богові, щоб охоронив їх від усякого лиха, а найбільше, щоб не дав їм бути за життя таким, яким був цей грішник.

І все ж як часто люди, ніби добрі, чесні, симпатичні, робляться співучасниками злочинів тільки тому, що в своєму егоїзмі, в своєму бажанні незакаламученого спокою, в своїй моральній пасивності воліють мати свою "хату з краю" і навіть не розуміють, що своїм поводженням уподоблюються тому Пилатові.

Він все зробив, щоб врятувати Христа,

Він умовляв народ прекрасними словами, доводив, що не можна убивати Невинного. Нарешті вмив руки і видав Сина Божого на смерть. Він вимив руки, але він не змів з них крові Праведника, а з своєї чести підлоти, підлоти плями...

Перейшли віки. Забуті переможні герої, загинулі в минулім. Та щодня у всіх церквах читають Символ Віри.

— То було при Понтійському Пилаті.

(О. К.)

"Укр. мала енциклопедія".

I. Думич

НАЙБІЛЬШИЙ МІСТ

Іноді люди роблять свої висновки про той чи інший міст. Залежить, як кому певний міст подобається. Така оцінка не є вистачальною. Очевидно, найкращим доказом про це будуть офіційні цифри.

Мешканці Сан-Франціско твердять, що міст, який сполучує Сан-Франціско й Окланд, є найбільший. Він має вісім і чверть милі довжини, збудований із 200 000 тонн сталі, на нього зужито 200 000 гальонів фарби і коштує 77 200 000 доларів. Але чи це є найбільший міст?

Інші захищають моста Джордж Вашінгтон, що в Нью-Йорку. Це четвертий із найдовших мостів, — 4 760 футів довжини. Певна річ, є інші, менші мости, однак великого

значення. Вони сполучують не лише два береги ріки, озера, чи затоки, але вони сполучують береги двох держав. Наприклад, один із таких популярних мостів є т. зв. "Рейнбоу Брідж", цебто міст "Радуги", який має 1 450 футів довжини, 85 футів ширини і висить над 400 футів прірвою могутньої та бурхливої ріки Ніагари, сполучуючи ЗСА і Канаду.

Та є один найбільший міст, якого за гроші цілого світу не купити. Цей міст простягнутий Ісусом Христом через найдовший простір, над найглибшою безоднею, яка існує між Богом та людьми, заподіяна гріхом.

Міст, що прокладений між Богом та людьми, між землею та небом, неможливо оцінити в доларах, ані всім золотом та сріблом цілого світу. Ісус Христос заплатив за це власною кров'ю, пролитою на голгофському хресті, як і написано: "не тлінним сріблом або золотом, ...але дорогоцінною кров'ю Христа..."

У більшості за переїзд цими великими мостами треба платити. Та міст, що провадить від землі до неба, від загибелі до спасіння та від смерті до життя, є зовсім безплатний і для кожного доступний. Усе, що потрібно зробити людині, це довіритись усім серцем Тому, Хто промостили цю дорогу, Христу Ісусу, та повірити, що Він є єдина дорога до неба, як і сказав був: "Я — дорога, і правда, і життя. До Отця не приходить ніхто, якщо не через Мене" (Ів. 14:6). В іншому місці написано: "Ось дорога, — простуйте ви нею!"

Інколи буває, що люди шукають собі іншого моста до неба і тим самі себе обманюють. Мир з Богом, прощення та спасіння неможливо набути через добре вчинки, реформу, моральне життя або через належність до релігії, хоч би найкращої. Всі ці речі можуть бути дуже гарними в очах людей, але вони не є такими в очах Божих щодо спасіння. Написано: "Один бо є Бог, і один Посередник між Богом та людьми, — людина Христос Ісус".

Слово Боже в книзі Вихід 14:20-28 рекордує нам один важливий момент, а саме: коли Мойсей з народом ізраїльським прибули до Червоного моря, їм був потрібний міст, щоб перейти на другий берег, якого вони не мали часу будувати, бо єгиптяни гналися за ними. Все, що вони могли робити, то лише надіялись на Господа та на Його засіб рятунку. Коли Мойсей простяг свою руку над морем, Господь відкрив дорогу, якою вони безпечно перейшли на другу сторону. Припустімо, що народ не повірив би словам Господнім і не прийняв би Його плану спасіння для них, а шукав би власного засобу. Напевно, усі були б загинули. Але вони повірили Богові та прийняли Його план спасіння. Подібно до цього, Господь послав Ісуса Христа, щоб дати змогу кожному, хто довіриться Йому, перейти глибоку безодню гріха і досягти берега спасіння.

Іноді трапляється, що найміцніший міст завалиться, як, наприклад, у 1940 р. в Такома Нарроус завалився величезний міст від вітру, що викликало великі й бо-

лючі втрати. Багато мостів було знищено в часі війни. Одного тільки моста ніхто і нішо, навіть усі сили пекла, не здоліють захистити, а це міст спасіння, що через Господа Ісуса Христа. Це спасіння в Христі є гарантоване для кожного, хто тільки приходить до Нього. Він сказав: "а того, хто до

Мене приходить, Я не вижену геть" (Ів. 6:37). Через глибоку безодню, що утворилася через гріх, і нас відділяла від Отця, Христос смертю Своєю на голгофському хресті проклав дорогу. Мільйони вже перейшли через цей міст і досягли Царства Божого, та ще для мільйонів є місце.

ДРУГИЙ ПРИХІД ХРИСТА

(Продовження)

Міжнародні розрухи

І саме у такий незвичайний критичний час зростаючої ідеологічної ворожнечі та посиленої поляризації народів на різні групи, коли вітри протилежних понять дуже сильно розбурхують море людського мислення, найчастіше вживані слова дипломатами на нарадах найбільшої установи світу Організації Об'єднаних Націй є "спокій і безпека". Чому вони так багато згадують про спокій і безпеку? Що спонукує їх вживати безнастанно ті два слова якраз на найвищому форумі міжнародної політики?

Ми живемо в дуже подібних критичних часах, у яких два з половиною тисячоліття тому був

Єрусалим перед знищеннем його вавилонським царем Навуходоносором. Тоді-то старші політики Єрусалиму також потішали й запевняли людей тими словами. Про це говорив Господь через пророка Єремію: "І легенько лікувати нещастия народу Мого: "Спокій, спокій, — а спокою нема!" (Єрем. 8:12).

Та тепер йдеться не лише про самі слова "спокій і безпека", але про зменшення тієї великої небезпеки масового знищенння людей і жахливого спустошення цілої землі ядерною зброєю. В обличчі зростаючої ідеологічної суперечності та міжнародної ворожнечі у протяжній холодній війні ніхто з людей ні нечується вповні bezpechnyj, anі

не має повного спокою. Більшість людей наших часів живуть з дня на день без далекосяжного планування, бо ніхто не вірить тривалості умов, зроблених між велико-державами під час детанту.

А чи думали ви, що про ці критичні міжнародні обставини нашого сторіччя сказано вже багато віків наперед у Слові Божім, дуже докладно виявлено почуття людей і описано події, які мають статися незабаром? “А про часи та про пори, браття, не потрібно писати до вас, бо самі ви докладно знаєте, що прийде день Господній так, як злодій уночі. Бо коли говоритимуть: “Спокій і безпечність”, тоді несподівано прийде загибель на них, — і вони не втечуть! А ви, браття, не в темряві, щоб той день захопив вас, як злодій” (1 Кол. 5: 1-4).

Господь Ісус Христос також остерігав людей нашого часу перед байдужістю щодо спасіння своїх душ такими важливими словами: “Уважайте на себе, щоб ваші серця не обтяжувалися ненажерством та п'янством, і життєвими клопотами, і щоб день той на вас не прийшов несподівано, немов сітка; бо він прийде на всіх, що живуть на поверхні землі. Тож пильнуйте, і кожного часу моліться, щоб змогли ви уникнути всього того, що має відбутись, та стати перед Сином Людським!” (Луки 21:34-35).

Духовне відступлення

Чому багато людей наших днів не знають про провіщені Господом

у Біблії пори, які настали саме тепер? Бо ще ніколи в минулих віках не було такої великої байдужості в серцях людей до справ Божих, як це є тепер. Вони цікавляться щоденно тільки проминаючою марністю цього світу. Вони не беруть до уваги Христових пересторог, ані Божого плану для всього людства, об'явленого в Його Святому Слові — в Біблії. Велика байдужість до об'явленої правди Божої та до пророчих провіщань, що збуваються у наші дні, які є дані нам у Святім Письмі, — це важлива і надійна ознака, що другий прихід Господа нашого Ісуса Христа є вже дуже близько. Його кроки можна вже добре почути, коли ми тільки на хвилинку закриємо наші вуха від гамору та сварок цього світу, а відкриємо їх у духовний світ. Тоді такі вирази як “Маран-ата!” і “Господь близько!” — стануть для нас не тільки гарним християнським вітанням, але й духовною реальністю, яка піднесе нас до тієї духовної височини, з якої вся панорама людської історії буде видна цілком докладно. Ми будемо добре знати Божий план для народів, об'явлений у Біблії.

Духовний стан багатьох людей незавидний: Слово Боже залишили цілком, горливі та гарячі молитви до Господа перервали, ширу братерську спільність більше не племкають, а добре відносини з іншими людьми поруйнували. Любов через намноження беззаконства щодалі холоне, а грішники не каються у своїх гріхах, як це було в минулу-

Крайня світськість

У всіх ділянках людського життя світськість шириться також дуже швидко і то в небувалих розмірах. Загальна людська діяльність виявляє цілковите залишення Бога. Кожна криза світового розміру, кожна трудна міжнародна справа й планування майбутності народів рішеться без Бога, без Його вказівок, без Його порад і без уваги на Його моральні вимоги.

Деякі організації відкривають ще свої наради або імпрези молитвою, але поза нею вони більше жодного місця не дають для Бога в усіх справах. Дуже часто вони своїми нерозумними рішеннями уневажнюють благання молитви, а своїми ділами перекреслюють обітниці, висловлені в ній. Часто між ними можна почути гасло: “З нами — Бог!”, але на ділі все в їхньому житті поставлене тільки в горизонтальному положенні, а до вертикального, тобто до Бога, до духовного, ніхто не відноситься. Людям здається, що в них є вже дуже багато досвіду та знання, що комп’ютер може ім заступити Бога та вирішити кожну справу, та що Бог не міг би навіть крихітки Своєї мудrosti подати до глибшого розуміння їхніх трудних проблем і до полагодження їхніх за-плутаних справ. Тому вони не можуть жодних справ у їхньому житті полагодити успішно.

Модерна світськість висуває надмірно високо винеслі вирази про честолюбність без навіть найменшого прагнення її якось досягнути та без жодного бажання прикладти відповідні зусилля до її

практичного здійснення в житті. Але що ж говорити про людей у цьому світі, коли численні церковні організації хваляться тільки великими досягненнями в перевиконанні намічених планів і ставлять за остаточну мету для вірних тільки успіх у праці, а не святість у житті. Слово Боже не знаходить місця у серцях людей і вони його не знають, — ані його букви, ані духа. Проте в ньому читаємо про мету життя віруючого так: “Бо це воля Божа, — освячення ваше: щоб ви береглися від розпусти, щоб кожен із вас умів тримати начиння своє в святості й честі, а не в пристрасній похоті, як і погани, що Бога не знають... Бо покликав нас Бог не на нечистість, але на освячення” (1 Сол. 4:3-5, 7). Тому, що Бог є відсунений з життя людей, немає в ньому ні сліду праведності, ані святості, а проявляється тільки крайня світськість.

Люди допускаються навіть до всякої непристойності, бруду, нечистоти, неправди тощо. Неморальності і порнографія насильно і нестримно влезають у літературу, музику, малярство, скульптуру, кіно, театри, телебачення і радіо та жахливо захаращають людське життя страшними гріхами, яких наслідком є руїна та смерть. Увесь найгірший бруд і нечистість намагаються через телевізори вигружувати в саму середину домів і наповнити серця, уяву та думки усіх від малого до великого жахливими гидотами, на які людина навіть сама перед собою повинна соромитися оком глянути.

Нестримна розпуста, алкогольізм, наркоманія, крадіжки, гра-

бунки, насильство й убивства — це наслідки того, що люди перестали прислухатися до голосу Божого, любити Слово Боже, мати молитовну спільність з Богом і ходити в страху Господньому. В них зникла пошана до всього, що гарне, чисте, корисне і гідне хвали. Світськість — це не атеїзм у розумінні нерозумного й безпідставного заперечування Бога, невіра в Його існування та відкинення Його особистості, але це є саме та безбожність, яка зігнорувала Бога, знехтувала Його святу любов, відкинула Його моральні стандарти, висміяла Його Святе Слово, знівечила всякі зв'язки з Ним і вибрала йти в житті без Нього. Проте світська людина стала незвичайно лакома на Божі матеріальні дари, і то аж до зажерливості, але вона цілком відкидає Його духовні дари і зневажає Бога на кожному кроці своїм нечесним мисленням, своїм воює наставленим почуттям, своєю гріховною поведінкою і своїм злобним відношенням до Нього.

Світськість останніх днів дуже докладно провіщена наперед в Слові Божім: “Знай же ти це, що останніми днями настануть тяжкі часи. Будуть бо люди тоді самолюбні, грошолюбні, зарозумілі, горді, богозневажники, батькам неслухняні, невдячні, непобожні, нелюбовні, запеклі, осудливі, нестримливи, жорстокі, ненависники добра, зрадники, нахабні, бундючні, що більше люблять розкоші, аніж люблять Бога, — вони мають вигляд благочестя, але сили Його відреклися. Відвертайся від таких!” (2 Тим. 3:1-5). Всі наведе-

ні характеристики світських людей наших днів вказують на те, що ми живемо вже саме в тих провіщених останніх часах і що Христос прийде незабаром по Свою улюблену Церкву.

Неправдиві науки

Особливий розвиток різних догм неоснованих на науці Біблії серед деяких християнських течій протягом минулих віків відхилив їх від першоапостольського вірування і практики дуже далеко. Але останні сто років вилонили також дуже велику кількість неправдивих учителів і різних фальшивих наук. Вони спричинилися до великого відступлення людей від Бога з двох головних причин: Перша — це та, що через захитання фундаментальних переконань людей сталася сильна дезорієнтація в поглядах і велике замішання людського мислення. Люди зосталися без надійної опори, як той човен без якоря і без керма на бурхливих хвилях безмежного океану людських ідей. Друга — це та, що в цьому бурхливому морі ідей вони зосталися також без провідної зорі — без Слова Божого та Його вказівки. Вони втратили головну мету свого життя, забули про свої напрямні і розгубилися серед хвиль різних неправдивих наук, які безнастінно б'ють човна їхнього життя і кидають у кожний бік, ще більше підкошуючи відпорність проти зла за кожним новим ударом.

У філософії і в богослов'ї появилось багато різних фальшивих учителів, які зуміли хитро своїми вигадками переконати і потягнути за

Розвиток.

Мал. Х. Бідерструпа.

собою чимало людей. Слово Боже дало для віруючих останніх часів дуже важливі вказівки щодо розпізнання неправдивих духів і фальшивих наук: “Настане бо час, коли здорової науки не будуть тримати, але за своїми пожадливостями виберуть собі вчителів, щоб вони їхні вуха влещували. Вони слух свій від правди відвернуть та до байок нахиляться” (2 Тим. 4:3-4; пор. 1 Ів. 4:1-6 та 2 Сол. 2:9-10).

Багато людей нашого часу наявіть не можуть собі уявити, що діється серед т. зв. “наукового світу”. Вони можуть проходити біля будівель з розкішною архітектурою, на яких видніє давно викарбуваний на мармурових плитах напис: “Академія богослов’я”. Не одному хотілося бстати там же на своїх колінах подякувати Богові за існування такої інституції в нашому модерному світі. Але вони не знають, що власне там учать всякої неправди про Бога, та пояснюють, що Бог — це тільки розумність природи, що Біблія — це збірка давніх міфологічних легенд, що Христа не було і Він — вигадана Істота, що Бог помер і Його нема, що релігійні почуття суб’єктивні й ілюзорні тощо. Їм навіть не снилося, що в таких богословських інституціях церковні організації платять професорам-атеїстам, а вони у своїх викладах заперечують не лише особистість Божеської Істоти, але відкидають найфундаментальніші основи євангельської правди і виховують у т. зв. “поступовому”, тобто в безбожному дусі “модерних духовних провідників церков”, належно пристосованих до духа часу. Безперечно, що це

все відбувається для незабаромої появи церкви антихриста, яка вийде зустрічати не Христа, але антихриста. Це дуже сильно свідчить, як уже близько є до приходу Христа по Церкву, щоб узяти її від землі. Як це важливо в ці останні часи бути вповні вірним Господеві як в дотриманні віри, так і в святому й праведному житті!

Незвичайно цікавий феномен останніх часів виявився у масовій пропаганді фальшивих доктрин через радіо і телебачення. Неправдиві вчителі стали популярними зірками — телевізорними артистами для хитрого промоцювання фальшивих культів, неправдивих наук і навіть облудних чуд. Вони тішаються неабиякими успіхами в масовій підтримці обманеними людьми. Про святе, самовідане і жертвенне життя для Бога в них навіть згадки нема, але вони систематично руйнують віру в Бога, пошану до Слова Божого, підривають потребу співжиття з Богом у молитві й бажання свідчити біжнім про спасенну силу Господа нашого Ісуса Христа. “Діти, остання година! А що чули, що антихрист іде, — а тепер з’явилось багато антихристів, — з цього ми пізнаємо, що остання година настала!.. Хто неправдомовець, як не той, хто відкидає, що Ісус є Христос? Це антихрист, що відрікається Отця і Сина!” (1 Ів. 2:18, 22). Прихід Господа нашого Ісуса Христа є вже дуже близько, набагато біжче, як багато хто про це навіть думаєтъ!

(Далі буде).

В. Домашовець.

ВІРА Й НАУКА

ТОДІ І ТЕПЕР

Сьогодні світ не вірить в Бога,
Не визнає, що Спас воскрес,
Хоч Він підніс гріхи всі світу
На той важкий голгофський хрест.

Він залишив небесну славу,
Прийшов спасті цей грішний люд;
Тоді Ісуса зрадив Юда, —
Сьогодні теж багато Юд:

“Розпни Його!” — тоді кричали.
Сьогодні розпинають теж.
Тоді з Ісуса глузували,
Й тепер злобі немає меж.

За що Тебе там розпинають?
Кому Ти злого що зробив?
“Прости їм, Отче, Я благаю!” —
За ворогів Своїх моливсь.

Вінок терновий в чоло впився
І кров стікала з Його ран.
Тепер теж терном шлях покритий
Для щиріх, вірних християн.

Розбійник на хресті покаявсь
В останній час свого життя.
Тепер покаятись не пізно,
Зложити гріх у ніг Христа.

І сонце серед дня погасло,
На землю впала темна ніч,
Від землетрусу задрижала
Істота кожна, кожна річ.

Завіса в храмі розірвалась,
Здригнувся весь Єрусалим,
Гроби святих тоді відкрились
І встали мертві із могил.

АТЕІЗМ БЕЗ МАСКИ

XII.

Суд іде!

“Ми — орган насильства! — крикнув майор і вдарив себе кулаком у груди. — Встати! Я вам наказую встати!”

Так представив себе майор міліції Немов М. П. під час арешту генетика Жореса Медведєва 29 травня 1970 року в містечку Обніск.

Суттєві тут не тільки в культурному рівні представника соціалістичного порядку, а й у тому, що він влучно характеризує собою правовий рівень післяхрущовського режиму. Зневага своїх громадян, нетолерантність мислення інших, матеріалістичне трактування людського суспільства кинули країну в лабети насильства.

Так, намагаючись задушити вільну думку, чи то висловлену вголос, чи то довірену паперові, 10 лютого 1966 року в Московському обласному суді відбувається перший судовий процес над людьми, які, обмінувши державну цензуру, надрукували свої твори закордоном. На лаві підсудних молоді письменники Андрій Синявський та Юлій Даніель. Їх обвинувачено в “агітації чи пропаганді, спрямованій на підрив чи послаблення радянської влади”, в “поширенні з тією ж метою наклепницьких вигадок, що плямують радянський державний та суспільний лад”. Обидва вони ні повністю, ні частинно не визнали себе винними у висунених проти них обвинуваченнях. Під час процесу Ю. Даніель вміло парирує удари і сам ставить питання.

“Я вважаю, — кидає він суддям, — що кожен член суспільства відповідає за те, що відбувається в суспільстві. І я не виключаю при цьому себе. Я написав (“Викуплення”) “винні всі”, бо не було відповіді на питання “хто винен”. Ніхто ніколи не говорив прилюдно, хто ж винен у цих злочинах, і я ніколи не повірю, що три особи — Сталін, Берія, Рюмин — можуть зробити страшним життя всієї країни. Проте ніхто ще не відповів на питання — хто ж винен?”

У серпні 1972 року вдруге судять бувшого студента Львівського університету Івана Геля. Його арештували під час облави на вільнодумців, що пройшла по Україні в січні того ж року. Він відбув у Мордовському концтаборі свій перший термін, і вповні розумів, що чекає його при повторному заарештенні.

Його останнє слово не доходить до черствих суддів, не злагіднюює жорстокого вироку. Але правда для нього вартісніша власної долі, і цю правду він не лякається висловити у хвилину навислої над ним загрози:

“...Україну глибоко хвилює національне питання... Воно не розв’язане і далеке від розв’язання, тим більше об’єктивного. А численні репресивні заходи переконливо свідчать, що дедалі більша кількість людей почала активно

Над Ним знущалися без міри,
І на Голгофі Він помер.
І хоч минуло літ чимало,
Не кращі люди і тепер.

“Звершилось!” — це останнє слово,
Яке Христос тоді сказав.
Воно для всіх звучить сьогодні,
Для тих, хто Бога не прийняв.

Цей день пригадують всі вірні,
Як Він страждав тоді за нас.
Прийти до Нього ще не пізно, —
Сьогодні благодаті час.

“Акорди Срібної Землі”.

В’ЯЗНИЧНА ПОЕЗІЯ ВАСИЛЯ СТУСА

Як добре те, що смерти не боюся
І не питаю, чи тяжкий мій хрест,
Що вам, лукаві судді, не вклонюся
В передчутті недовідомих верст.

Що жив-любив і не набрався скверни,
Ненависті, прокльону, каяття.
Народе мій! До тебе я поверну
І в смерті обернуся до життя.

Своїм стражденним і незлім обличчям
Як син тобі доземно поклонюсь
І чесно гляну в чесні твої вічі
І з рідною землею поріднюсь.

відстоювати свої національні та громадянські права, не хоче жити по-старому! Доказом цього є сьогоднішній процес, наслідки якого я готовий прийняти як оцінку моїх якостей людини і громадянина. Та судити мене у вас немає права: ні юридичного, ні морального. Найвищим законом і судом для мене є Бог і Україна, моя незламна честь. Я син України, і в своєму серці понесу як найсвятіше долю моого народу, його біль, тривогу й муки... І все-таки я твердо вірю, що недаремно сьогодні тут, що ні заліznі грati, ні концтabori, навіть смерть не спроможні вбити цих ідей. Вони вічні, як вічний і незламний мій народ!"

Полювання на розум, на мислення, на думку прийняло законну силу. Нацьковувані органи державної безпеки втратили міру свавілля над беззахисними дисидентами, аби їх дезорганізувати, знешкодити, аби ніхто в країні не відважувався думати ширше тих меж, що окреслені режимом. Обливають брудом, хапають і тягнуть на розправу найідеальніших та найшляхетніших громадян країни.

У відкритому листі "Гнів народу", датованому 7 вересня 1973 року, письменниця Лідія Чуковська пише:

"...Сталін помер, але діло його живе. Масові облави смертю його припинились. У в'язницях і таборах сидять тепер не десятки мільйонів ні в чому невинних людей, як за часу Сталіна, а тисячі винних. І вина у всіх у них одна і та сама: слово..."

...Галанков помер у таборі. Григоренка повільно смертю щоден-

но карають у в'язничному божевільному домі. Амальрик в ув'язненні переніс менінгіт — його належалося негайно помилувати, а йому, коли він відбув свій термін, дали новий. Хіба ж це для нього не рівнозначне із смертним вироком? Я перераховую долі, що випадково опинились у полі мого зору. Обшуки й арешти йдуть тепер повсюдно — від Чорного моря до Білого... Москва, Ленінград, Київ, Одеса. У божевільннях зводять з розуму здорових. Проти беззаконня і звірств підніс голос академік Сахаров. За це його називають антирадянщиком..."

На Слово покликавсь у свою останньому слові на суді, що відбувся в днях 23 червня — 1 липня 1977 року в Дружківці, поет Микола Руденко:

"Громадяни судді! Сьогодні перед вами стоїть Слово. "На початку було Слово, і Слово було в Бога, і Слово було Бог!" (Євангелія від Івана).

Якби мені не заперечували ідеалізм... Слово знайшло себе в Людині, в Логосі...

Це знання Всесвіту про самого себе. Звідси виходить, що вам доводиться судити Всесвіт за те, що він Словом оселився в Людині...

Всесвіт не знає меж. Слово мусить вільно проходити через граници сердець і держав. Інформація, яка не вийшла з голови, самознищується...

Для оцінки суспільства, чи прогресивне воно чи регресивне, потрібна свобода Слова, свобода інформацій... Як писав Тихий — "Мова народу — народ".

Що таке — дія письменника й

філософа? Це висловлювання своїх переконань. У статті 19 Загальної декларації прав людини сказано: "Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне висловлювання їх; це право включає свободу безперешкодно дотримуватися своїх переконань і свободу шукати, отримувати й розповсю-

Ди судите не мене, ви судите Слово... Ви судите Всесвіт за те, що він не такий, який його хочуть бачити в КДБ.

Мільйони радянських громадян, письменників, вчених осуджені за те, що заявили, що у нас відсутня демократія. За це їх кинули за ключний дріт. Радянський уряд не

Одна з в'язниць у Києві.

джувати інформацію та ідеї будь-якими засобами, незалежно від державних кордонів".

Загальна декларація прав людини узаконена підписом нашого уряду і мусить бути законом для нашого уряду...

Що ж до мене, то Слово не було висловлене, тому що творів моїх ніхто не читав... Це — архів...

зможе переконати в такий спосіб, що це не так...

Мій злочин полягає у висловлюванні моїх переконань. Чим КДБ докаже, що він не порушує статті 19 Декларації прав людини?

Без права бути людиною... Російський цар Микола I був самим жорстоким з царів, але він покарав Лермонтова тим, що за-

слав його з Петрограда на Кавказ, служити офіцером царської армії. Навіть він не розправлявся з письменником і поетом так жорстоко, як це робиться в нашій країні...

Поет в Росії завжди був пророком...

Нішо не розхитує деспотизму так, як тюрма...

Жодного злочину проти радянської влади я не поповнив. Уся моя діяльність була спрямована проти бюрократичних викривлень. Уся моя громадянська пристрасть була скерована на усунення їх, а не на повалення радянської влади.

Винним себе я не визнаю за всіма пунктами обвинувачення..."
Суд іде!

Та сміливe відстоювання прав людини суд режиму перетворило в суд над режимом.

Минули часи безхребетного по-взання перед тиранією. Вивітрювалася затхла атмосфера пропагандного обману. Розвіювались конституційні ілюзії щодо ідеології соціалістичного суспільства, "в якому створені могутні продуктивні сили, передова наука і культура, в якому постійно зростає добробут народу, складаються все більше сприятливі умови для все-бічного розвитку особи".

Подібна реклама приваблювала в перші післяреволюційні роки, але по пережитому важкому досвіді народ змужнів і більше їй не довіряв.

У "Листі до вождів Радянського Союзу" від 5 вересня 1973 року О. Солженицин писав:

"Ця ідеологія, що дostaлася нам у спадщину, не тільки дряхла, не тільки безнадійно застаріла, але й

у свої найкращі десятиріччя вона помилілась у всіх своїх передріканнях, вона ніколи не була науковою".

Генерал Петро Григоренко звернувся відкритим листом до генеральних секретарів комуністичних партій Франції, Італії та Великобританії, аби довести до їхнього відома грубі правопорушення комуністичною партією Радянського Союзу. У листі між іншим він писше:

"Цей лист — не перша моя спроба встановити контакт з міжнародним комуністичним рухом. У лютому 1968 року ми з письменником-комуністом з 1916 року, Олексієм Євграфовичем Костеріном, вислали до центральних комітетів комуністичних партій Мадярщини, Італії та Франції звернення і просили довести його до відома всім учасникам Будапештської конференції комуністичних і робітничих партій. За це звернення я відсидів один рік у темному сіруму підвальні Ташкентського КДБ і чотири роки і два місяці в найстрашнішій радянській в'язниці — у так званій спеціальній психіатричній лікарні, де мене били і піддавали іншим фізичним та моральним тортурам. Костеріну вдалося уникнути арешту тільки тому, що помер декілька місяців перед арештом..."

Згадуючи знущання над учасниками дисидентського руху — Мустафою Джемілієв, Семеном Глузманом, Валентином Морозом, генерал закінчує:

"Чи задовольняє вас комунізм з такими атрибутиами? Якщо ні, заявіть про це відверто. Не треба втручатися в наші внутрішні спра-

ви, але скажіть, що вам не треба комунізму, який виростає на ін'єкціях страху..."

1 серпня 1976 року літератор Василь Стус написав із заслання до уряду заяву, в якій повідомив, що зрікається радянського громадянства:

"До президії Верховної Ради СРСР.

Я боровся за демократизацію — а це оцінили як спробу звести на клеп на радянський лад; мою любов до рідного народу, занепокоєння кризовим станом української культури закваліфікували як націоналізм; мое невизнання практики, на ґрунті якої виростили сталінізм, беріївщина та інші подібні явища, визнали як злобний на клеп. Мої вірші, літературно-критичні статті, офіційні звернення до ЦК КП України, Спілки письменників і до інших офіційних органів сприйняли як докази пропаганди та агітації.

Слідство і суд справді перекрепили всі мої надії на будь-яку участь в літературному процесі, на довго позбавили мене прав людини. Усю мою творчість — поета, критика, перекладача, прозаїка — поставили поза законом; увесь мій 15-річний доробок конфіскували і напевно в більшості вже знищили.

В ув'язненні я зазнав ще більшого пониження...

Репресії 1972 року показали, що в дискусії з українськими патріотами влада не знайшла переконливіших аргументів, ніж застосування сили. А таборові умови переверкують в тому, що розмір застосування тієї сили не має меж.

...Сьогодні я прийшов до висновку, що мене свідомо звели на ста-

новище одиниці — власності КДБ. Крім того, в СРСР бути українським патріотом — просто заборонено, а в такій ситуації мені на все життя гарантувати опіку органів розшуку.

Таким чином я заявляю: залишаюся підданим СРСР я більше не вважаю можливим для себе і тому прошу вислати мене за межі країни, в якій мої права людини нахабно знехтововані.

Рішитися на такий крок — не легко, але стримуватися від нього в таких обставинах — ще важче".

Недоля народу і нестерпне свавілля в країні спонукали письменника Гелія Снегірьова шукати підтримки за океаном. Ризикуючи потрапити на розправу органів безпеки, він 28 березня 1977 року звернувся довгим листом до президента ЗСА Джіммі Картера:

"Шановний панце Президенте!

Лист цей народжувався в бесідах і суперечках. Підписав його я один, але в ньому — настрій і надії багатьох людей.

Думаю, що в листі нема нової для Вас інформації. Звертаюся до Вас тільки тому, аби думки багатьох і багатьох громадян моєї країни лягли на ту шальку терез, де знаходиться торжество Людського Розуму.

Я переконаний в тому, що:

— настав час, вирішальний, чи отримає остаточно перевагу над Людським Розумом суспільно-політичний виродок, званий Соціалістичною Наддержавою, чи переможе Людський Розум;

— вирішальний цей час короткий...

А народ нашої країни? На жаль, це внутрішня проблема...

...народ принижений підневільною мізерно оплачуваною працею; гасло, що горлає з кожної стіни: "Праця в нас — справа честі, доблесті й геройства!"...

...народ 60 років стоїть у чергах і, відчайний, призвичаївся говорити принижуюче — "дають": дають хліб, м'ясо, черевики, мило...

...народ скрізь краде у держави, докрадає хоч частину того, що йому держава не доплатила; гасла: "Піднесення добробуту трудящих — основний закон соціалізму" і "Все — для добра людини!"...

...кожна радянська людина від ранку до вечора заклопотана тим, як їй обманути державу, яка без кінця обманює її, як обійти перешкоди законоукладів, що понатикані державою на кожному кроці, так як держава громадянинові своєму ані на гріш не довіряє...

...народ неправдомовний, морально покалічений, ніхто не сміє висловити вголос те, що думає, та й думати більшість відучено...

...народ не вірить урядові, не підтримує їого, глузує з нього, ставиться з презирством до нього і боїться; гасло: "Народ і партія — єдині!"...

...народ моєї України (я — українець) позбавлений своєї національної гідності, славна його історія перекручена й неправдива, співвітчизники мої бояться і не бажають називатись українцями...

...народ не народжує: сьогоднішній день — не влаштований, завтрашній — лякає...

...народ спивається, заливає самогоном украдене в нього сумління...

На одну тільки галузь вистачає у нас засобів та організаційних здібностей. На нагромадження воєнної потужності...

Радянські правителі говорять неправду. Гасла про зміцнення миру — неправда. В ім'я чого їм зміцнюти мир? В ім'я щастя свого народу, в ім'я майбутніх поколінь усіх народів? Наплювати радянським керівникам на свій народ і на всі народи. Незламне твердолобе владолюбство та знову ж інерція прийнятої на озброєння ідеології керують ними. Владолюбство та ідеологія знищили в 20-30-х роках 15 (чи більше?) мільйонів найкращих селян, за 60 років радянської влади розстріляні і згноєні у в'язницях-таборах 20 (чи більше?) мільйонів найкращих громадян..."

Наприкінці автор апелює: "Вимагайте правду!"

Коли саме шум і галас стояли навколо обговорення проекту нової Конституції СРСР, в якій приховувалися ще більші обмеження свободи і права громадян, той же Гелій Снегірьов 29 червня 1977 року оголосив свого листа, адресованого урядові, в якому висловив свої застереження та зрікся радянського громадянства:

"Відкритий лист Гелія Снегірьова урядові СРСР.

Цією заявою я зрікаюся радянського громадянства. Таке рішення я прийняв саме в ті дні, коли ви проводите так зване обговорення проекту нової конституції..."

Ваша конституція — неправда від початку до кінця. Неправда, що ваша держава висловлює волю та інтереси народу, що вся влада належить народові. Неправда, що найвища мета вашої держави — підвищення життєвого рівня народу. Неправда заява про вільний розвиток нації і про право на вільний вихід з Радянського Союзу. Неправда і ганьба — ваша виборча система, над якою потішається весь народ, неправда і ганьба — ваш герб, колоски для якого ви експортували із Сполучених Штатів Америки, неправда і ганьба ваш гімн, в якому Сталіна ви замінили на Леніна.

Ви заявляєте, що створили суспільство справжньої демократії. Громадяни СРСР, твердите ви, мають всю повноту соціально-економічних прав і свобод (стаття 39), громадянам СРСР гарантована свобода слова, друку, зібрань, мітингів (стаття 50). І тут же — Використання громадянами прав і свобод не повинно наносити шкоду інтересам суспільства і держави.

Безсоромно перекреслили ви права і свободи свого громадянина. Стаття 56 проголошує: "Розгляд справ у всіх судах відкритий. Слухання справ у закритому засі-

данні суду провадиться лише у випадку, встановленому законом". Безсоромно забезпечили ви собі закритий суд над кожним вашим громадянином.

...Я не бажаю більше залишатися громадянином держави, яка знищила еліту моєї українського народу, крашу частину селянства та інтелігенції, споторила й обрехала наше історичне минуле, принизила наше теперішнє.

...Сьогодні я скерую свій пашпорт до районового відділу внутрішніх справ Ленінського району міста Києва і від сьогодні припиняю вважати себе громадянином Радянського Союзу".

22 вересня 1977 року на квартирі Г. Снегірьова з'явилися агенти КДБ, зробили пильний обшук і пред'явили ордер на арешт. Дружину коротко повідомили: "За злочинну діяльність проти держави".

А скільки ж то подібних справ? Їх багатенно!

Суд іде! Перед світовим Сумлінням на лаві підсудних цілій соціалістичний тоталітаризм. Як за написом із книги пророка Даниїла: "Мене, мене, текел упарсін".

(Далі буде).

I. Беркута.

Доля людини створюється вибором її волі: нею людина вибирає собі рай чи пекло. Кожен із нас формує свою особистість для вічності. Ті, що піддаються оточуючим силам, що опоганюють життя, чинять це за власним вільним вибором.

Скільки б не силкувалась фальшива культура обміннути байдужістю Христа, їй проте приходиться переконуватись у тому, що Він — учасник кожної справжньої культури, і Він же найвищий її володар.

СТВОРЕННЯ СВІТУ

(Продовження)

Біблія з-поміж усіх книг світу ї для наукових підручників є для нас найкращим надійним джерелом правди про створення світу. Вона від самого початку аж до кінця учила нас про Господа нашого Ісуса Христа, як про головну інструментальну Особу Божу в створенні всього невидимого і видимого. Про це коротко, але дуже чітко, з'ясовує ап. Павло коринтянам: “Та для нас один Бог — Отець, що з Нього походить все, ми ж для Нього, і один Господь — Ісус Христос, що все сталося Ним, і ми Ним” (1 Кор. 8:6). Якщо йдеться про остаточне походження усього, то, безперечно, воно є від Отця, бо Господь Ісус Христос як Однороджений Син походить від Отця, Він є те космічне творче Слово, Яке вийшло від Отця і створило все. Тому, коли йде мова про початок всього існуючого творива, то воно походить від творчої діяльності Христа, як написано: “Бо все з Нього, через Нього і для Нього! Йому слава навіки. Амінь!” (Римл. 11:36). У Біблії засвідчено ще про Христа, що Він є “Той, що все ради Нього й усе від Нього існує” (Євр. 2:10). Отже, наведені місця з Біблії наочно стверджують створення всього Господом Ісусом Христом, бо все від Нього походить і все є створене для Нього. Він є Творець, Вседержитель, Наслідник і Володар усього творива, над яким Він є Господь.

Біблія, як Спеціальне Боже Об'явлення, учила нас також з особливим підкresленням правду про божественність Господа нашого Ісуса Христа, як Творця. Люди, які відкидають, не вірять або

сумніваються, що Ісус Христос є Бог, тобто Друга Особа Божа, є безвірники в серці своїм лише тому, що не вивчають і не знають Святого Писання. “Тож віра від слухання, а слухання через Слово Христове” (Римл. 10:17). Хоч схема науки Слова Божого не є систематизована, як її багато людей у наші модерні часи хотіли б мати, проте вона є досконала і повна. До неї не можна нічого додати, ані не можна від неї нічого відіняти. Святе Письмо є досконале і непомильне — його не можна поправити, бо крім науки, воно є також щоденним духовним хлібом для нашої душі, воно є небесним світлом для нашого духа серед темряви життя в цьому світі, тому ми мусимо пряміти його у такому вигляді, як нам його подав у Своїй премудрості Бог. Однак, хто любить систематизовану науку, той у наші дні у додатку до Біблії може мати повно різних довідників систематизованих доктрин Біблії або підручників систематичного богослов'я дуже допоміжними, щоб докладно вивчити, належно пізнати і вповні повірити в те, що Господь Ісус Христос є вічний Бог.

Про Ісуса Христа знаходимо в Біблії ще такі чудові твердження: “Він, бувши в Божій подобі, не вважав за захват бути Богові рівним, але Він умалив Самого Себе... Ісус Христос — то Господь, на славу Бога Отця!” (Фил. 2:6-7, 11). “Він є образ невидимого Бога, роджений перш усікого творива. Бо то Ним створено все на небі й на землі, видиме й невидиме, чи то престоли, чи то господства, чи то влади, чи то начальства, —

усе через Нього й для Нього створено! А Він є перший від усього, і все Ним стойть” (Кол. 1:15-17).

Тому, коли у вільну вашу хвилину поглянете вашими очима довкола себе на далекі високі гори, на ріки, на озера, на море, на левади і ліси; коли почуете спів пташок, рев худоби і гамір людей; коли будете любуватися зеленню левад і різnobарвними квітами; коли будете насолоджуватися запашними ароматами, які нестиме вітер з довколишніх піль і будете прислухатися до його шуму серед листків дерев; коли відчуєте на своєму тілі приємний, теплий, ніжний дотик променів сонця; коли увечері звернете ваші очі до далеких зір, що лагідно блімають до вас іздалекої височини; і коли нараз виринуть з вашого серця думки: “Хто це все створив? Хто це все так дивно розмістив? Хто це все держить? Хто тим усім керує? Хто про це все дбає? Хто піклується усім? Для кого це все існує?.. — правдиву, незамінну та незаперечну відповідь знайдете тільки в єдиній Особі, знайші на небі й на землі, — в Сині Божім. Ісус Христос є Бог, — Творець, Вседержитель, Постачальник, Олікун, Володар і Господь усього видимого і невидимого, усього знаного і незнаного для нас творива Всесвіту.”

Зауважте, що Слово Боже є незвичайно емфатичне у відношенні до прецизійного окреслення божественності Христа: “Він є образ невидимого Бога”. Коли Він був на землі в тілі, “Він умалив Самого Себе, прийнявши вигляд раба, ставши подібним до людини; і подобою ставши, як людина” (Фил. 2:7), але Він не перестав бути Богом. Він тільки обмежив всемогутність Своєї божественної сили і обгорнув незрівнянну велич Своєї божественної слави, немов заслоною, людським тілом, щоб ми могли зблизитись і доступити до Нього без упе-

редження, щоб без страху мали спільність з Ним у роэмові, щоб побачити красу Його любові й пізнати велич Його милосердя, щоб доторкнутися до Нього та прийняти Його силу на уздоровлення й на спасіння своїх душ від вічної загибелі та щоб у Його присутності знайти правдивий спокій для своїх душ і досконалу радість для своїх сердець. “Що було від початку, що ми чули, що бачили власними очима, що розглядали, і чого руки наші доторкалися, — про Слово життя, а життя з'явилось, і ми бачили, і свідчимо, і звіщаемо вам життя вічне, що в Отця перебувало й з'явилось нам, — що ми бачили й чули — про те ми звіщаемо вам, щоб і ви мали спільність із нами. Спільність же наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом. А це пишемо вам, щоб повна була ваша радість!” (1 Івана 1:1-4).

Про те, що “Він є образ невидимого Бога”, Христос засвідчив Своїм учням у Своїй промові перед схопленням у Гефсиманському саду: “Коли б були ви пізнали Мене, ви пізнали б і Мого Отця. Відтепер Його знаєте ви, і Його бачили... Хто бачив Мене, той бачив Отця... Я — в Отці, а Отець у мені!” (Ів. 14:7, 9, 11). Коли подібність сина до батька в тілесній побудові, в вигляді обличчя, в рисах характеру й у прикметах особливості серед людей є дуже часто так велика, що можна в сині пізнати батька, то набагато більша схожість духовних Особ: Божого Сина до Небесного Отця. Тому Христове об'явлення Отця було не лише в науці та в представленні величі Божої любові до людей, але воно було в Його особистості, характері, поведінці, ділах, словах і в загальному відношенні до всіх людей.

Крім цього, Слово Боже у своїм викарбуванні Христової науки незвичайно запомітливо виключає і відрізняє Ісуса Хри-

ста від усякого творива, чи то на небі, чи на землі, і стверджує, що Він є “роджений перш усякого творива” (Кол. 1:15). Ісус Христос є Божий Син в особливому унікальному відношенні до Небесного Отця, Він не є створений, ані адаптований, але “Однороджений від Отця” (Ів. 1:14), “Однороджений Син, що в лоні Отця” (Ів. 1:18, пор. також Ів. 3:16, 19). У словах Біблії про те, що Однороджений Син є “роджений перш усякого творива”, Його передіснування у вічності перед створенням неба з його анголами, престолами, господствами, владами та начальством і перед створенням Всесвіту з усім, що є в ньому, є дуже докладно накреслене і несхитно встановлене. У тих словах є також одність божеської природи Сина і Отця забезпеченна. “Він (Христос) був сяєвом слави та образом істоти Його (Отця)” — читаемо в Євр. 1:3. Свідчення Слова Божого про те, що “Він є образ невидимого Бога, роджений перш усякого творива” (Кол. 1:15), є дуже важливе в розумінні істоти й особистості Господа нашого Ісуса Христа, воно незвичайно важливе у відношенні Його діла нашого відкуплення від вічної загибелі.

Далі, Біблія стверджує нам ще ту важливу правду, що Ісус Христос був роджений перш усякого творива з причини необхідності існування Творця перед творчим актом, “бо то Ним створено все на небі й на землі, видиме й невидиме...” й “усе через Нього і для Нього створено!” (Кол. 1:16). Щоб створити усе, Христос мусив існувати перед тим і тому Сам Він не міг бути створений, бо тоді Він був би творивом, а не Творцем. Безперечно, що вжиті слова “перед тим” не окреслюють часову послідовність, бо у вічності часу немає, час є явищем створеного Всесвіту, тому має свій початок у створенні, але ті слова окреслю-

ють логічну послідовність, бо інакше й бути не може. Тому про Христа читаемо такі чудові слова в Біблії: “А Він є перший від усього, і все Ним стоїть!” (Кол. 1:17). Отже, ми мусимо прийняти той незаперечний факт, що Христос був “роджений перш усякого творива” і що “Він є перший від усього”.

Звернімо нашу увагу хоч коротко ще на три важливі вислови про Христа відносно усякого творива, записані в наведених словах (Кол. 1:15-17): “Все через Нього”, “все для Нього” і “все Ним стоїть”. Чи не говорять вам ці слова, що ввесь зміст буття і життя є тільки в Христі Ісусі?

З першого вислову розуміємо, що Ісус Христос є Творцем усього, бо все твориво через Нього повстало, як написано: “Усе через Нього повстало, і ніщо, що повстало, не повстало без Нього” (Ів. 1:3). Як Творець усього, Він знає про все, що відбувалося в минулому, що є тепер і що ще має статися у майбутньому. Його творча сила спроможна була учинити такий дивний у своїй різноманітності Всесвіт, — вона також спроможна робити в ньому всякі зміни за уподобанням Його волі. Як Творець, Христос є Законодавцем. У світі все підлягає Його моральним і фізичним законам, яких відмінити не може ніхто. Христос сказав: “Поправді ж кажу вам: доки небо й земля не минеться, — ані йота єдина, ані жоден значок із Закону не минеться, аж поки не збудеться все” (Матв. 6:18). Хоч тут є мова про духовний Закон, проте незмінність є незамінною характеристикою Христа не лише у відношенні моральному, але й фізичних законів. “Ісус Христос учора, і сьогодні, і навіки Той Самий!” (Євр. 13:8).

У другому вислові підкреслене те, що Ісус Христос є Наслідником усякого ство-

реного. В обітниці Авраамові згадується, що Той, Хто вийде з його насління, тобто Христос, буде Спадкоємцем світу. “Бо обітницю Авраамові чи Його Наслінню, що бути Йому Спадкоємцем світу, дане не Законом, але праведністю віри” (Римл. 4:13). Ісус Христос є Наслідником не лише світу, але й усього створеного на небі й у Всесвіті, як про це читаємо: “А в останні ці дні промовляв Бог до нас через Сина, що Його наставив за Наслідника всього” (Євр. 1:2).

У притчі про Злочинних винарів Христос прообразно говорить про Себе, як про Спадкоємця виноградника Божого. Він вказав, що різних слуг, яких послав господар виноградника, винарі побивали, мордували або каменували. А коли господар послав сина свого, то винарі сказали: “Це спадкоємець; ходім замордуймо його, — і заберемо його спадщину!” I, схопивши його, вони вивели за виноградник його, та й убили” (Матв. 21:38-39). У цій притчі Христос дуже яскраво з'ясовує головну причину видачі Його римлянам на смерть на хресті: Юдейські провідники не хотіли широко служити Богові, але самі хотіли володіти над людьми й поневолювати їх своїми пристрастями. Але Христос є Наслідник усякого і Він прийде другий раз як Суддя і як Цар для встановлення Свого віковічного Царства в Своїм наслідді. Чи готові ви Його зустріти?

Третій вислів свідчить про те, що Ісус Христос є Вседержитель, бо “все Ним стоїть” та що Він “тримав усе словом сили Своєї” (Євр. 1:3), або як написано про це ще так: “Наказую перед Богом, що оживлює (докладніше: “береже при житті”) все”. По цьому питанню Христос говорив про Свою безнастанину працю відносно творива: “Отець Мій працює аж досі, — працюю і Я” (Ів. 5:17). Отже, Господь наш Ісус Христос працює

в такому відношенні, що Він керує Всесвітом зберігає активність законів природи, спрямовує розвиток усього для належного виконання предвічного плану, береже життя, піклується всім, спасає людей від вічної загибелі, приготовляє вічні оселі для відкуплених Своїх і готує помсту на всіх безвірників і беззаконників, які відкидають Його святу любов.

Ісус Христос є незмінний вічний Творець усякого видимого й невидимого і Він є наш добрій Господь, тому Йому від нас усіх, як від Його творива, належить всяка подяка, шана та хвала, бо Він не лише створив нас для Себе й бере же наше життя в Своїх всемогутніх руках, але Він відкупив нас Своєю жертвою на хресті і спас нас для вічної слави: “Ти, Господи, землю колись заклав, а небо — то чин Твоїх рук. Загинуть вони, а Ти будеш стояти, — всі вони, як той одяг, постаріють. Як одежу, їх зміниш, — і минуться вони, а Ти завжди Той Самий, і роки Твої не закінчаться!” (Євр. 1:10-12).

Тому вираховуючи по порядку різні аспекти Христової діяльності, чи радше Божої діяльності в Христі, у відношенню до усякого створіння, до нашого відкуплення і до нашої вічної майбутності, ап. Павло зводить усе до Христа в такий спосіб: “Об'явивши нам таємницю волі Своєї за Своїм уподобанням, яке постановив у Самому Собі, для урядження виповнення часів, щоб усе об'єднати в Христі, — що на небі, і що на землі... посадивши на небі праворуч Себе, вище від усякого уряду, і влади, і сили, і панування, і всякого іменія, що назване не тільки в цім віці, але й у майбутньому. І все ві покорив Він під ноги Йому. І Його дав найвище за все — за голову церкви, а вона — Його тіло, повня Того, що все всім наповняє!” (Ефес. 1:9-10, 20-23,

але належить перечитати всю першу голову).

Кожний християнин і кожний чоловік на цій землі повинен добре зрозуміти велич науки Слова Божого про центральність Господа нашого Ісуса Христа відносно причини й мети створення всього та пізнати той важливий факт, що без Христа в цьому світі ніщо не має значення. Слово Боже дає всім віруючим особливу пересторогу і запевнення: "Стережіться, щоб ніхто вас не звів філософією та марною оманою за переданням людським, за стихіями світу, а не за Христом, бо в Ньому тілесно живе вся повнота Божества" (Кол. 2:8-9).

Як Бог-Отець, Бог-Син, так і Бог-Дух Святий мав до діла в усіх творчих процесах неба і землі. Вже на самому початку Біблії в історії створення читаемо

про те, що "Дух Божий ширяв над поверхнею води" (Бут. 1:2), або в іншому місці Святого Письма читаемо також, що "Своїм Духом Бог небо прикрасив" (Йов. 26:13).

Святий Дух, безперечно, бере також участь в утриманні всього Всесвіту, бо написано: "Дух Божий мене учинив, й оживляє (тобто — "береже життя") мене Всемогутнього подих" (Йов. 33:4). "Посилаєш Ти Духа Свого — вони творяться, і Ти відновляєш (тобто — "зберігає, продовжує життя") обличчя землі" (Псал. 104:30).

Безнастанна діяльність Святого Духа в усьому Всеовіті зберігає і підтримує все твориво Боже, а особливу діяльність Він виявляє тепер у відношенні до спасіння грішників від вічної загибелі.

(Далі буде).

ДОРОГА ДО НЕВА

Одного разу я прочитав у газеті оголошення, що в нашому Нью-Йорку відбудеться зібрання антропософів, на яке запрошується всі бажаючі прийти в ньому уделі.

Маючи допитливий характер, я вирішив поїхати і довідатися, про що тут іде мова. На призначенні годину я був уже на місці. Біля входу до залі лежали розкладені книжки невідомого мені автора Рудольфа Штайнера. Говорила плинно, впевнено, і при кінці лекції заявила, що хто бажає нав'язати контакт з потойбічними світами, той повинен опівночі викликати архангела Юрія, почути голос звідти і та-

ти, про що вони тут навчають, а тоді вже набути літературу. З цією думкою я ввійшов до залі.

Зала була велика і чиста. Близько ста осіб уже сиділи на своїх місцях. Тоді вийшла жінка, зайняла місце за катедрою і почала викладати лекцію про потойбічні світи на підставі вчення Рудольфа Штайнера. Говорила плинно, впевнено, і при кінці лекції заявила, що хто бажає нав'язати контакт з потойбічними світами, той повинен опівночі викликати архангела Юрія, почути голос звідти і та-

ким чином налагодити потрібний контакт. Заявила вона також, що коли б хто мав яке питання, то може його поставити, а вона буде відповідати.

Я підійняв руку. Вона зауважила і промовила:

— Говоріть.

— Скажіть, будь ласка, — запитав я, — чи ваша наука від Бога, чи від диявола?

Всі присутні повернулися в мій бік, і дивилися на мене як на людину, яка тільки що впала з місяця. А потім перевели погляд на лекторку і чекали, що вона відповість.

— Певно, що наша наука від Бога, — відповіла лекторка.

— Пробачте, — заперечив я, — ви кажете, що ваша наука від Бога, але у Святому Письмі ніде не говориться, щоб ми зверталися до архангела Юрія, та ще й опівночі, і через нього мали зв'язок з потойбічним світом.

Я сів. Через хвилину до мене підійшов дідусь, що пильнував за порядком, і членно промовив:

— Пане, вам тут не місце. Вийдіть звідси.

Я так само членно і лагідно відповів йому:

— Дякую. Ви правду сказали, що мені тут не місце.

А одна жінка наблизилась і злісно прошипіла:

— Ти зіпсув нам увесь настрій.

Я вибачився і вийшов надвір.

Відійшовши трохи, я вийняв з кишень євангельські трактати "Божий шлях для спасіння людини простий" і став роздавати перехожим. Це благословені трактати, що вже багатьох спрямували до

Христа Спасителя через Слово Боже. Слово Боже найвірогідніше і найдорожче від усіх людських наук.

Безперечно, потойбічний світ існує, цікавить і приваблює людей. Дорога туди вже давно відкрита нашим Спасителем Ісусом Христом. "Я — дорога, і правда, і життя. До Отця не приходить ніхто, якщо не через Мене", — сказав ясно і виразно наш Господь (Ів. 14:6). Так, дорога до Царства Божого веде тільки через Христа, нашого Господа. Для цього Він установив: "Збулися часи, — й Боже Царство наблизилося. Покайтесь й віруйте в Євангелію"; "Хто увірує й охреститься, — буде спасений, а хто не ввірує — засуджений буде" (Марк. 1:15; 16:16). Отож, віруючі ввійдуть до того потойбічного прекрасного світу через віру в Христа Спасителя, а невіруючі будуть осуджені і відіслані до місця, де перебуватиме диявол та його злі духи (Матв. 25:41).

Слово Боже сувро забороняє шукати зв'язку з особами потойбічного світу, окрім самого Бога. Пригадаймо сумну історію Саула. Ворожбітство, спіритизм, виклик духів померлих розглядаються перед Богом великим гріхом.

Ми повинні мати повну надію на Бога, а Він неодмінно дасть відповідь на всі наші питання та молитви. Він кличе всіх нас до Себе з усіма нашими труднощами і проблемами, обіцяючи нам допомогти: "Прийдіть до Мене, усі струджені та обтяженні, — і Я вас заспокою!" (Матв. 11:28).

Микола Шевченко.

У СВІТІ ЦІКАВОГО

З О З У Л Я

Сонце тільки-но зійшло, річка Терса вкрита лепким туманом. Густі очерета, тихі плеса, сиза роса на траві — все в рожевому світлі перших променів. Голосно кричать перепели, стрекотять очеретянки, задзвенів у синяві неба жайворонок: І раптом серед багатоголосого пташиного хору закувала зозуля. Хто із нас не зупиняється, зачувиши мелодійне "ку-ку", нерахував про себе літа, які нам дарувала ця оспівана в піснях і народних переказах пташина?.. Ось сива зозуля низько пролетіла над річкою, всілася на густому розложистому клені. Пташки, побачивши гостю, загаласували.

Я знат, що зозуля кладе яйця в чужі гнізда, але як це робить, ніколи не бачив. Ще в дитинстві ми шукали зозулениць, а на запитання, чому зозуля плаче, бабуся впевнено відповіла: розгубила своїх діток і тепер не може знайти їх.

Біля берега, в густому очереті я побачив гніздо очеретянки, що формою нагадувало глечик. У гнізді лежало троє зеленкуватих яєць. Мабуть, це гніздо й за-примітила зозуля, бо сиділа неподалік на дереві й позирала на нього.

Сховавшись серед очерету, почав чекати. Раптом зозуля наче підстрілена впала в траву, а над річкою закружляв самець, явно відвіртаючи на себе увагу пташок. Все далі й далі відводив їх від

того місця, де впала зозуля. А вона — мерщій до гнізда. Біля хатини очеретянки присіла, подивилася навколо і спробувала стрибнути всередину. Та отвір був завузький. Зозуля розширила його своїм міцним дзьобом і сковалася у гнізді. Незабаром вискочила звідти і швидко-швидко поповзла по траві, а в гнізді лежало тепер велике зеленкувате яйце зозулі і тільки двое — очеретянки. Згодом прилетіла господиня.

Одного дня з гнізда очеретянки я почув радісний писк великого жовторогого зозуленя. Малих очеретянок у гнізді не було: зозуленя їх викинуло. Очеретянки літали тепер зранку до пізньої ночі, щоб нагодувати ненажерливі пташеня.

Коли зозуленя вбралося в пір'я, воно вже не тільки кричало, а й боляче скубало своїх названих батька й матір. А воно щось лагідно джеркотіли йому і ніяк не могли второпати: чому це іхня дитина народилась такою сердитою і не в міру великою. Десь через двадцять днів зозуленя вилетіло з гнізда, навіть не подякувавши тим, хто його вигодував і вирости.

За літо зозуля відкладає в чужі гнізда 12-20 яєць. Двадцять трагедій для інших пташок, які й непідозрівають, яка вона жорстока і підступна — сива зозуля.

М. П.

Джерело зла

Якось сказано було: "Всіма своїми війнами, безчестям, злом світ завдячує лише тим, хто хотів мати більше, ніж заслужив".

МИ І СВІТ

ШЛЮБ ПО-ЯПОНСЬКИ

Останнім часом більшість шлюбів у Японії спровадяють за синтоїстським обрядом. Синтоїзм — найстародавніша японська релігія. Жодна японка не візьме шлюбу в день, який позначений символом нещасти. Проте "в дні великого щастя", так звані тайян, палаці одруження переповнені. У Токіо палац Сампуку-каікан щодня обслуговує 300 пар, а також організовує весільні бенкети. Там є все необхідне для відправлення синтоїстського, буддійського і християнського шлюбу.

Як же відбувається синтоїстський шлюб?

Наречена вбирається в біле шовкове кімоно з ясночорвоним оздобленням. Голову покриває капелюшок тсуно-какусі, що в перекладі означає "прикрити шпильки", тобто "шпильки ревнощів"; адже ревнощі японці вважають одним з найбільших жіночих недоліків. Надіваючи тсуно-какусі, молода, ніби присягає, що віднині глибоко приховуватиме ревнощі й ніколи не вчинить чоловікові скандалу, навіть якщо матиме для цього підстави. Під символічним тсуно-какусі — традиційна зачіска. Найчастіше її заміняє перука, бо тепер рідко яка японка має таке довге волосся, щоб з нього можна було зробити високу складну зачіску.

Жінки, запрошенні на весілля, теж вбираються в старовинні національні костюми.

Наречений, як правило, надіває європейський костюм — чорний піджак і смугасті брюки.

Шлюбна церемонія відбувається в палаці одруження або в синтоїстському храмі, іноді вдома у когось з молодих: гості шикуються під стінами зали, молода пара стоїть окремо, за ними — свати. Священнослужитель у білому читає старі молитви — норіті — потім виконує ритуал символічного очищення гілкою священного дерева. Сват від імені молодих зачитує щось схоже до присяги на вірність. Під звуки старовинної музики до молодих підходить дві черниці — міко — у червоно-бліх кімоно. Одна з них тримає три кубки різної величини, друга — оздоблену посудину з рисовим вином. Перший, найменший кубок трьома ковтками випиває наречений. Потім те саме робить молода. Другий, більший кубок спершу дають нареченій, останній — нареченому. Цей ритуал називається сансан-кудо, тобто — три-три-дев'ять, він становить апофеоз усієї церемонії. В давні часи обмін кубками між нареченими фактично узаконював шлюб.

Завершує урочистість бенкет, на який запрошують до 200 гостей. "Тамада" виголошує досить довгу промову, детально перелічуючи всі заслуги обох родин і молодих. Потім надається слово почесним гостям. Вони розповідають про історію знайомства з нареченим або нареченою, вихваляють їхні позитивні якості. На закінчення хтось з батьків дякує гостям за присутність.

Однак для молодих весілля перетворюється на обтяжливий ритуал. Вони мусить сидіти майже нерухомо, наречена

не повинна нічого істи. Час від часу вона зникає, щоб перевдягтися. Дівчата з багатих родин перевдягаються принаймні 5 разів, з'являючись перед гостями в національному та європейському вбранні. Під час промов молоді щоразу встають і вклоняються.

Структура японської сім'ї надзвичайно стійка. Соціальні й політичні зміни в країні майже не торкнулися її. Ще й досі багато шлюбів укладається через переговори між батьками, хоча тепер все частіше доводиться рахуватися з бажаннями й почуттями молодих.

ЗВІДУСІЛЬ

• Космонавта "Аполло-15" Дж. Ірвіна запитали під час інтерв'ю, що сталося з Біблією, яку один із космонавтів узяв з собою на Місяць. Він відповів: "Полковник Д. Скотт, мій командир корабля, що виходив зі мною на поверхню Місяця, взяв Біблію. Слова Ісуса в ній виділені червоним шрифтом. Він зоставив її на Місяці, в нашій маленькій машині "Рover-1", під пультом керування. Так і лежить вона там, під панеллю. Хто за бажає відвідати Місяць — зможе прочитати Біблію".

• 4,2 мільярда людей — така сьогодні кількість мешканців нашої планети, по відомляє агенство Франс Прес. За даними ОН, кожної секунди на земній кулі приходить на світ четверо новонароджених. Таким чином, у 1978 році населення світу росте на 83 мільйони чоловік. Середня довгість людського життя: в Африці — 46 років, Азії — 57 років, Латинській Америці — 63 роки, Європі — 71 рік. Припускають, через 37 років населення земної кулі подвоїться.

• Починаючи від жовтня минулого року, Радянський Союз закупив у ЗСА 6,7 млн. тонн зерна.

ВІРА Й НАУКА

• За час до 2000-го року ЗСА змушені будуть витратити на стратегічне озброєння від 111 до 140 мільярдів доларів.

• За висновками дослідників погоди, ми знаходимося в періоді, коли мінливість клімату може збільшитись. Погода все більше відходить від того стану, що прийнято вважати нормальним.

• За відомостями, що надходять з України, баптисти та п'ятидесятники масово записуються на виїзд закордон. У заявах пишуть: "Зголосуємося на виїзд до будь-якої капіталістичної країни".

• У новороджених, батьки яких багато курять (понад десять сигарок на день), кількість фізичних і розумових вад вдвое перевищує середню статистичну норму. До такого висновку прийшли вчені НДР, обстеживши 5200 випадків природжених аномалій.

• У жуків-світляків надзвичайно висока інтенсивність свічення. Близько 90 відсотків їхньої енергії перетворюється в світло, тоді як в електролампочці — лише 4 відсотки.

• Морський равлик долім "стріляє" у нападника хлорсульфоновою кислотою, яка здатна розчинити навіть каміння.

КРИЛАТИ ВИРАЗИ

Вандали. — Плем'я східних германців. У другій половині II ст. вандали почали просуватися на південь і разом з іншими германськими племенами нападали на римські володіння. У 455 р. вони оволоділи Римом і знищили там багато творів мистецтва. Звідси вандал — це руйнівник культурних цінностей, невіглас.

Герострат. — Так звали людину, яка з честолюбства, щоб обезсмертити своє ім'я, спалила в 356 р. до Р.Х. храм Артеміди в Ефесі, що вважався одним з "семи чуд світу". Герострата судили, стратили, ім'я його було заборонено вимовляти. Ми знаємо про нього з творів грецького історика Феопомна (IV ст. до Р.Х.), що збереглися в уривках.

Геростратами називають людей, які домагаються слави будь-яким шляхом, навіть злочинним, і не спиняються перед знищеннем культурних цінностей. "Геростратова слава" — ганебна слава.

Дамоклів меч. — За старогрецькою легендою, Дамокл, придворний сіракузького тирана Діонісія Старшого (432-367 рр.), позаздривши своєму володарю, назвав його най-щасливішим з людей. Тоді Діонісій посадив заздрісника на своє місце, повісивши над його головою на кінській волосині гострий меч. Зляканому Дамоклові Діонісій пояснив, що цей меч є символом тих небезпек, яких володар зазнає постійно, незважаючи на зовні безтурботне життя.

Вираз вживается у значенні: постійна небезпека.

Крокодилячі сльози. — Вираз ґрунтуеться на старинному повір'ї, начебто крокодил перед тим як з'їсти свою жертву плаче.

Вживается у значенні: лицемірні сльози, роблене співчуття.

●
У жінки запитують:

- Скільки вам років?
- Тридцять.
- Але ж ви минулого року говорили так само.
- А я від своїх слів ніколи не відмовляюся.